

En presentation

Fritidspolitiska studier 5

© Fritidsvetarna 2013

Fritidens utveckling under 100 år

c:a 1900 Folkrörelsernas framväxt

- 1902 Första studiecirkeln - folkbildningsarbetet startar
- 1903 *Riksidrottsförbundet* bildas – ”tävflan är livet”
- 1912 Birkagården – Sveriges första settlement (grannskapscentrum)
- 1919 8 timmars arbete, 8 timmars fritid, 8 timmars vila
- 1925 *Radiotjänst* startar sändningar
- 1929 *Stockholms stads Idrottsstyrelse*
- 1936 Första kommunala ungdomsgården - Göteborg
- 1937 Första ”fritidsutredningen” tillsätts
- 1938 Fjorton dagars betald semester
- 1939 *Statens fritidsnämnd* startar
- 1949 Första kommunala kulturnämnden - Kiruna
- 1955 Norrköping startar första fritidsnämnden
- 1956 Första reguljära TV-sändningarna
- 1959 *Statens ungdomsråd* bildas

- 1964 Första kultur- och fritidsnämnden - Kiruna
- 1969 Utredningen *Idrott åt alla*. Proposition 1970
- 1971 Riksdagen öppnar *Kulturutskottet*
- 1972 Utredningen *Ny kulturpolitik*. Proposition 1974
- c:a 1970 Fritidsnämnder och kulturnämnder i nästan alla kommuner
- 1974 *Statens kulturråd* startar
- 1983 Sveriges första internationella fritidsvetenskapliga konferens arrangeras i Växjö. 1984 startar *Forum för fritidsforskning* vid Stockholms universitet
- c:a 1990 Fritids- och kulturnämnder läggs samman till "kultur och fritid"
- 1991 *Folkbildningsrådet* startar
- 1994 *Statens ungdomsstyrelse* startar
- 1996 *Budgetområde 17 – kultur, medier, trossamfund och fritid* inrättas
- 2000 *Frisam* startar (fr.o.m. 2007 *Svenskt friluftsliv*)

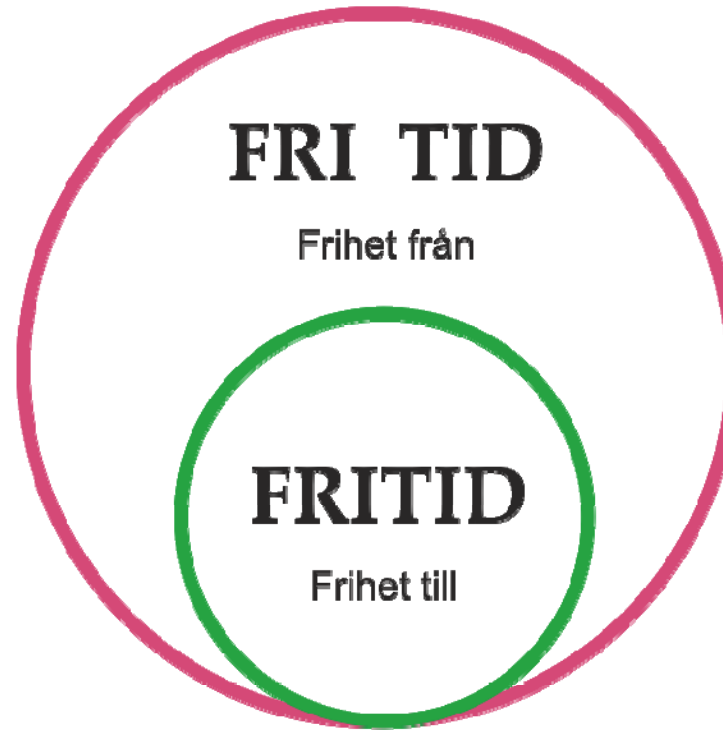
Men vad är fritid?

Smaka på ordet
”fritidssysselsättning”

Smakar det som något viktigt?

Analytisk definition:

Fri tid – tidskvantitet

Fritid – kvalitetstid

Aristoteles syn på fritiden:

"Krig skall finnas för **fredens** skull, arbete för **fritidens** skull och det nödvändiga och nyttiga för det **skönas** skull. Statsmannen måste ta hänsyn till allt detta i sin lagstiftning.

... Man bör kunna arbeta och föra krig, men man bör **hellre** leva i fred och vara ledig, och man bör kunna utföra nödvändiga och nyttiga handlingar men **hellre** kunna utföra dem som är sköna. Det är med dessa mål i sikte, som man skall uppfostra dem som ännu är barn och andra åldersgrupper som behöver uppfostran."

Aristoteles (384 - 322 f Kr), *Politiken*, 1993

Tre kriterier på fritid:

- Inre motivation
- Upplevd frihet
- Livsmakt (empowerment)

Låter detta som något viktigt?

Fritid 2013 – en modern helhetsyn:

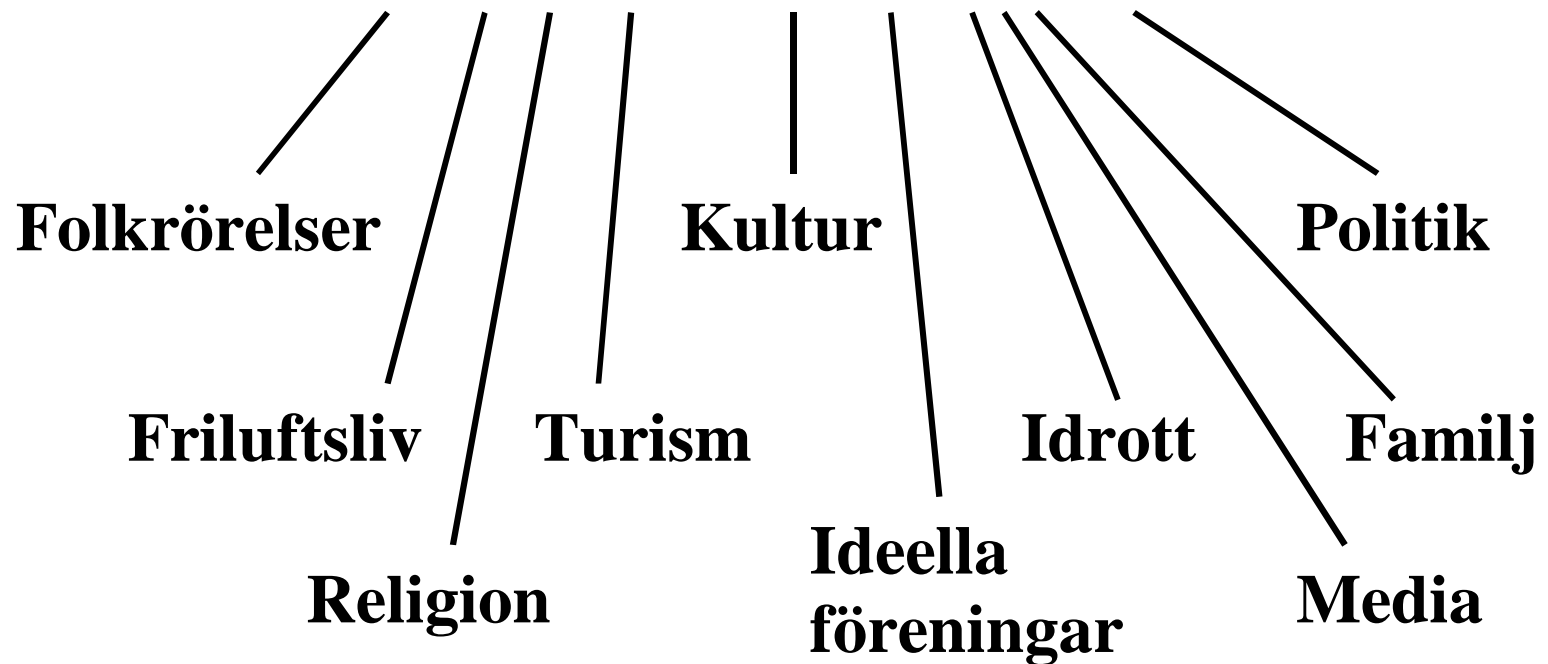
”Fritid höjer vår icke-materiella livskvalitet och vårt välbefinnande. Fritid har vi då vi kan välja handlingar utan fysiologiska, ekonomiska eller andra relationella tvång.”

Låter det som något viktigt?

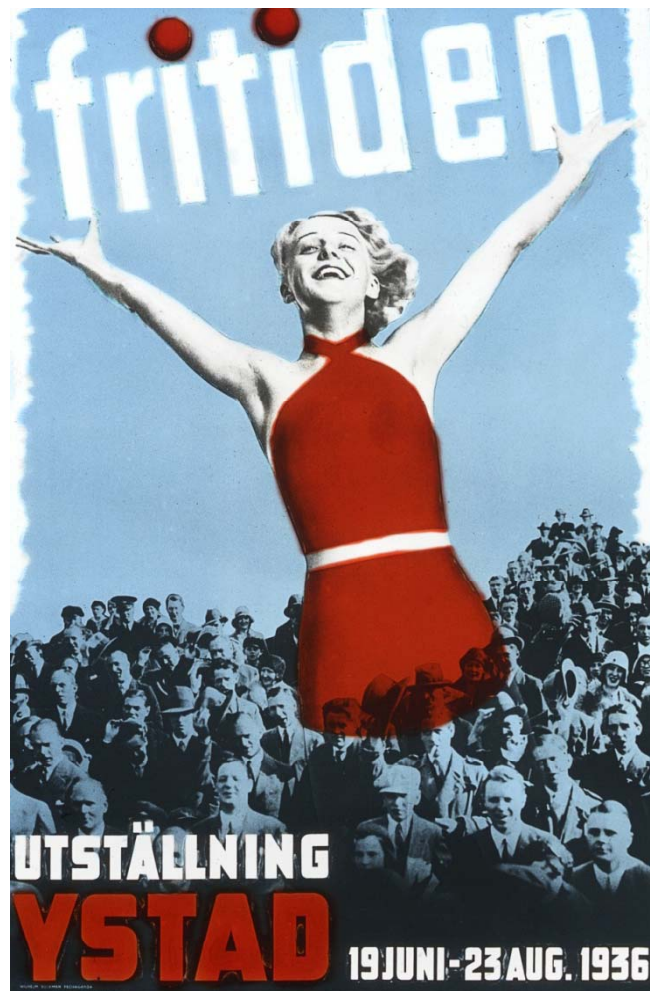

FRITID

Ystad 1936: Den moderna synen på fritiden föds

Några kungsord

”Jag menar nu, att den nation kan prisa sig lycklig, där intresset för idrott och friluftsliv **går hand i hand** med strävan mot den allmänna bildningens utbredande, den själsliga kulturens höjande. Säkert är att det går mycket bra att förena dessa båda ting...

Fritiden skall skänka vila. Den skall åstadkomma vederkvickelse. Under fritiden skola både själs- och kroppskrafter stärkas och utvecklas. Må vi då se till att vi så organisera både vår fritid och hela vår livsföring, att varken kroppen eller själen förtvinar, utan att de vardera få vad de behöva för att vi skola bli **goda, sunda och harmoniska människor.**”

Kronprins Gustaf Adolf, Ystad 1936.

Vi behöver alla ”leka”

”Leken förenar koncentration och öppenhet, allvar och infall. I leken är vi fria att pröva sådant som i realiteternas värld anses onödigt eller omöjligt, ta upp trådar som inte hör till saken, och allmänt gör oss döva för omgivningarna.

... leken (är) ett strategiskt inslag i kulturernas och tänkandets utveckling. En kultur utan lek är en kultur dömd till stagnation. Det är i leken vi testar nyheten”.

Ambjörnsson, Ronny, ”Leken uppfinningarnas moder”, *DN*
2/2 1997.

Regeringsord om fritidssektorns betydelse

”Fritidssektorn ger ett viktigt bidrag till de allmänna målen för stat och kommuner, som kan hjälpa oss när vi vill minska den sociala **segregationen**, främja **hälsosamma** livsstilar eller skapa förutsättningar för frivilliga och **allmännyttiga** aktiviteter.

Den kan också tjäna som en tändande gnista för **utveckling** av både städer och landsbygd. Den kan stimulera till ett livslångt **lärande** samtidigt som den **berikar** människors liv.”

Local Cultural Strategies. Draft Guidance for Local Authorities in England. Department for Culture, Media and Sport. London, June 1999.

När får vi höra något liknande från svenska politiker?

Vad gör vi nu?

Fritidspolitikens huvudfrågor inför 2000-talet:

På individnivån:

- Hur höjer vi människors sociala kapital?
- Hur ökar vi deras livsmakt (empowerment)?
- Hur stimulerar vi dem att utveckla sina inneboende resurser?

På samhällsnivån:

- Hur ökar vi den sociala sammanhållningen ?
- Hur bygger vi socialt hållbara samhällen?

Låter detta som något viktigt?

Läs närmare i boken

Eller hör av dig till Hans-Erik Olson:
e-brev: institutet@fritidsvetarna.com,
tel: 070 – 728 75 65